

21. november 2013

Camilla Riis Petersen  
Bibliotekskonsulent

crp@kulturstyrelsen.dk  
Direkte tlf. 33 73 33 89

## Bibliografisk Råd

### Referat af møde den 10.10.2013

**Tilstede:** Henriette Fog (mødeleder), Susanne Thorborg, Hanne Hørl Hansen, Bodil Wöhner, Dorete Bøving Larsen, Leif Andresen, René Høtbjerg Øhlenschläger og Camilla Riis Petersen (sekretær).

**Afbud fra:** Erik Thorlund Jepsen

### Dagsorden

1. **Godkendelse af dagsorden**
2. **Meddelelser**
3. **Formatarbejdsgruppen: Afrapportering og behandling af indstilling**
4. **RDA-arbejdsgruppen: Afrapportering og behandling af indstilling**
5. **Orientering og status: arbejdsgruppe om national for strategi for autoritetsdata**
6. **Til orientering**
  - Information om udskydelse af implementering af sorteringsarbejdsgruppens arbejde
  - BIBFRAME
  - EURIG
  - Status fra DK5-redaktionsgruppen
  - Formatopdateringer vedtaget af Forretningsudvalget
7. **Handlingsplan**
8. **Eventuelt**

## 1. Godkendelse af dagsorden

*Dagsordenen blev godkendt uden kommentarer*

## 2. Meddelelser

Der er indtrådt to nye medlemmer af Bibliografisk Råd, Rene Øhlenschläger, leder af Katalog og Metadata, Københavns Biblioteker, og Leif Andresen, chefkonsulent, Det Kongelige Bibliotek.

Hanne Hørl Hansen er blevet genvalgt som formand for Standing Committee of the IFLA Cataloguing Section, og Henriette Fog er indtrådt som nyt medlem af komiteen.

## 3. Formatarbejdsgruppen: Afrapportering og behandling af indstilling

Dorete Larsen præsenterede resultatet af formatarbejdsgruppens arbejde.

Arbejdsgruppen blev nedsat af Bibliografisk Råd med det formål at give forslag til hvordan man kan tilpasse danMARC2 til de ændringer der er blevet indført i MARC 21 af hensyn til RDA.

Arbejdsgruppen har afholdt fire møder i perioden januar til oktober 2013. Output af arbejdsgruppens arbejde er en rapport med dertilhørende ændringsforslag, samt et forslag til konvertering fra MARC 21 til danMARC2.

Fokus har været på en pragmatisk løsning, hvor de formatmæssige udvidelser skal sikre at man kan opbevare RDA-specifikke data i danMARC2 efter konvertering fra MARC 21 og man undgår databaser. Arbejdsgruppen har udelukkende koncentreret sig om det bibliografiske format, da revision af hjælpepostformatet i forhold til MARC 21 Authority ligger mere naturligt i forlængelse af arbejdet med en national strategi for autoritetsdata.

I arbejdet med tilpasning af danMARC2 har arbejdsgruppen dels taget stilling til ændringer indført i MARC 21 alene af hensyn til RDA (nye felter og delfelter), og dels information i MARC 21, der er relevant i forhold til RDA, men som går tabt i konverteringen til danMARC2 (information om *work* og *expression*).

Arbejdsgruppen har ikke nået at udarbejde et forslag til udvidelse af *Praksisregler for søgeveje*, men indstiller at dette arbejde igangsættes efterfølgende.

Bibliografisk Råd roste arbejdsgruppens arbejde og bakker op om forslaget.

### **Handlinger:**

- En lille arbejdsgruppe bestående af Dorete Larsen og Bodil Dalgaard-Møller (DBC) udarbejder forslag til udvidelse af *Praksisregler for søgeveje*. Forslaget sendes til behandling i Forretningsudvalget (Forretningsudvalget har efterfølgende modtaget forslaget)

- Forretningsudvalget laver plan for implementering af udvidelserne i danMARC2
- Kulturstyrelsen opdaterer vejledende konverteringsbeskrivelser mellem danMARC2 og MARC 21

#### **4. RDA-arbejdsgruppen: Afrapportering og behandling af indstilling**

Hanne Hørl Hansen præsenterede RDA-arbejdsgruppens rapport og indstillinger.

På møde i Bibliografisk råd d. 14. februar 2013 drøftedes RDA-arbejdsgruppens udkast til en oversættelse af RDA. Der var enighed i rådet om at arbejdsgruppens bud på oversættelse er meget omfattende, og at det er svært at tage stilling til omfanget af oversættelse, før man har set på det samlede sæt af hjælperedskaber i form af en manual, en profil og et vokabular.

RDA-arbejdsgruppen blev derfor bedt om – med udgangspunkt i et udvalgt afsnit – at formulere et udkast til en dansk profil, et vokabular samt en manual for det pågældende afsnit. Arbejdsgruppen skulle også give et bud på hvor lang tid det vil tage at udføre dette arbejde.

Arbejdsgruppen anbefaler at den danske profil blandt andet giver anvisninger, hvis man i Danmark decideret vælger at afvige fra RDA, den skal udpege afsnit, som ikke er bearbejdet i forbindelse med fastlæggelse af profilen, og den skal forholde sig til alternative regler i RDA. I forslaget til den danske profil er desuden rejst en række principielle spørgsmål, som Bibliografisk Råd bør forholde sig til.

Arbejdsgruppen indstiller, at der udarbejdes en manual, som giver en hurtig pædagogisk indføring i RDA. Den skal være kort og skabe et hurtigt overblik, og er ikke en RDA-light udgave, der kan bruges som alternativt regelsæt. Der skal hele tiden være henvisninger ind i RDA. Man kan overveje om manualen skal vedligeholdes eller ej. Under alle omstændigheder er forudsætningen for manualen, at profilen er på plads. De eksempler som RDA-arbejdsgruppen har udarbejdet i forbindelse med RDA-rapporten kan med fordel indgå i manualen – forudsat at de bliver opdateret.

Arbejdsgruppen indstiller at man oversætter kontrollerede vokabularer og faste udtryk (som *"and three others"*), og at man desuden – som en hjælp til indføring i RDA - udarbejder en liste over væsentlige begreber i RDA oversat til dansk (f.eks. *Authorized Access Point*).

Slutteligt indstiller arbejdsgruppen at analysen af musikområdet igangsættes så hurtigt som muligt for at kunne komme videre med RDA-analysen.

Arbejdsgruppen har ikke givet et bud på tidsforbrug til den endelige opgave, da arbejdsgruppen finder det vanskeligt på det foreliggende grundlag. Hvor omfattende udarbejdelse

se af profilen vil være, afhænger af arbejdsform og forhåndsviden. Arbejdsgruppen indstiller i denne sammenhæng, at der frikøbes en konsulent til at udføre arbejdet med én eller flere baggrundsgrupper til afklaring af tvivlsspørgsmål.

Bibliografisk Råd diskutererede efterfølgende arbejdsgruppens rapport.

Som udgangspunkt blev det slået fast, at BIR endnu ikke har truffet beslutning om at anbefale eller ikke anbefale en overgang til RDA i Danmark, men generelt set var der enighed om, at arbejdsgruppens forslag udgør et godt grundlag for det videre arbejde med overvejelser vedr. RDA i Danmark. Det blev bemærket at det er fornuftigt at dokumentere afvigelser fra nuværende praksis i profilen, men at dette bør være en særskilt opgave. I forbindelse med arbejdet med en dansk profil skal et output være en dokumentation af de overvejelser der er taget i den sammenhæng (som ikke skal dække alt). I forbindelse med udarbejdelsen af profilen bør desuden udarbejdes og publiceres en projektplan, så involverede og interesserede kan følge med i forløbet.

Rådet diskutererede desuden den videre proces. Bibliografisk Råd vurderer ud fra det foreliggende, at det vil være en nødvendig beslutning at gå over til RDA, og at RDA anbefales indført med de hjælperedskaber, der er foreslået af arbejdsgruppen. Dette vil under alle omstændigheder skulle til høring i en bredere kreds, inden en egentlig anbefaling kan videregives til Styrelsen. BIR skal derfor i gang med at forberede arbejdet.

Det blev foreslået, at man som første skridt udarbejder en samlet pakke, som sendes til høring blandt beslutningstagerne. I den samlede pakke indgår argumentation for RDA: hvad er RDA, hvorfor er det vigtigt og hvorfor kan vi ikke blot fortsætte som vi plejer. I pakken indgår også overvejelser om uddannelse og økonomi. Man kan eventuelt også udarbejde en folder til uddeling på bibliotekerne, der informerer om RDA.

I forhold til estimering af omkostninger forbundet med RDA kan man med fordel tage udgangspunkt i to situationer: hvad koster det at overgå til RDA? Og hvad koster det at lade være? Man kan med fordel dele processen op i en beslutningsfase, og en implementeringsfase. Optimalt set er den samlede pakke klar til høring inden udgangen af 2014.

### **Handlinger:**

- Forretningsudvalget udarbejder en skitse til en høringspakke, som drøftes på møde i rådet, primo 2014 (sekretariatet udsender datoforslag til mødet)
- RDA-arbejdsgruppen udarbejder et bud på tidsestimat, baseret på at arbejdet udføres af en frikøbt konsulent, som i forvejen har viden om RDA, og sender budet til drøftelse i Forretningsudvalget
- Der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal udarbejde en analyse af musikområdet ift. RDA. Rådet opfordres til at indsende forslag til medlemmer til sekretariatet

## **5. Orientering og status: arbejdsgruppe om national strategi for autoritetsdata**

Camilla Riis Petersen gav en status for den arbejdsgruppe som skal udarbejde en national strategi for autoritetsdata.

Arbejdsgruppen består af:

- Henriette Fog, Det Kongelige Bibliotek
- Susanne Thorborg, DBC
- Camilla Petersen, Kulturstyrelsen
- Bente Herborg Christensen, Statsbiblioteket
- René Øhlenschläger, Københavns Biblioteker
- Lone Stephansen, Det Kongelige Bibliotek

Forretningsudvalget har udarbejdet et kommissorium for arbejdsgruppen bestående flere faser.

I første fase arbejder arbejdsgruppen med at fastlægge de overordnede rammer for en fælles fremtidig indsats for autoritetsdata i Danmark og udarbejder anbefalinger i forhold til forskellige scenarier, og giver bud på hvilke dataelementer, der skal omfatte strategien. Kommissoriet er desuden blevet udvidet til også at omfatte vision og mål for strategien, hvorfor arbejdsgruppen ikke har kunnet nå at udarbejdet et egentligt output til nærværende møde.

Arbejdsgruppen har for nuværende afholdt to møder, hvor der blandt er arbejdet med en generel definition af autoritetsdata, samt opstillet nogle overordnede mål. Arbejdsgruppen er enige om at de vigtigste overordnede mål er at give åben adgang til data, at understøtte entydig identifikation af enkelte elementer, at fremme samarbejde om metadatataskabelse, samt at rationalisere metadatataskabelse ved brug af automatiske metoder. Dette arbejde er dog ikke endeligt på plads.

Arbejdsgruppen er derudover gået i gang med at udarbejde en omverdensanalyse, der skal skitsere påvirkninger og komplikationer, og identificere nationale/internationale (modsat rettede?) interesser. Omverdensanalysen bruges som afsæt til at udarbejde use-cases og scenarier.

Næste møde i arbejdsgruppen er den 6. november.

## 6. Til orientering

Forretningsudvalget har besluttet at sætte den arbejdsgruppe, der har til opgave at opdatere *Ordning af registre i onlinekataloger* i bero. Arbejdet afventer udviklingen inden for blandt andet RDA, inden det kan fortsætte.

Leif Andresen informerede om den seneste udvikling inden for BIBFRAME, og henviste i denne sammenhæng til et oplæg, som han har afholdt på temadagen "Er en post en MARC-post" arrangeret af Forum for registrering. Ifølge Library of Congress ses arbejdet med BIBFRAME stadig som et udviklingsarbejde, og det er derfor væsentligt at pointere at der ikke er taget nogen endelig beslutning endnu. Det er dog stadig vigtigt at vi følger med i udviklingen.

Af seneste tiltag er der blevet publiceret en ny version af Annotations-modellen på [www.bibframe.org](http://www.bibframe.org), som er væsentligt anderledes end den foregående version. Modellen har været drøftet i en studiekreds, der løbende følger med i BIBFRAME-udviklingen. Studiekredsen er af ren uformel karakter – et redskab til selvstudier – hvor man kan hjælpe hinanden med at blive klogere – og studiegruppen har således ikke mandat til at tage nogen form for beslutninger. Leif har i forlængelse af drøftelsen publiceret tre indlæg på BIBFRAME-listen med forskellige pointer, herunder at BIBFRAME ikke bare er et udvekslingssystem, men også skal understøtte andre ting, og at den nuværende definition af *Holdings* i annotationsmodellen er for begrænset.

Hanne Hørl Hansen orienterede om det seneste møde i EURIG d. 19. – 20. september. Danmark havde i år indgivet et såkaldt *fast-track- forslag*<sup>1</sup> vedrørende tilføjelse af nye funktionskoder i RDAs bilag I (*Relationship designators*), som blev drøftet i EURIG:

- Creator of a recipe
- Needlework designer
- Corporate body associated with the work
- Minute taker
- Reader

---

<sup>1</sup> RDA Toolkit opdateres på to måder: større ændringer indføres to gange årligt, mens mindre ændringer i form af retning af stavfejl, tilføjelser af termer til vokabularer og lignende kan udføres umiddelbart (*fast track*)

Forslagene bevirker ingen ændringer i danske forhold, men kan være med til at bane vejen for danske koder internationalt. Der var enighed i EURIG om koderne *Creator of a recipe*, *Needlework designer* og *Minute taker*, mens *Reader* og *Responsible corporate body* skal defineres nærmere, inden de eventuelt kan vedtages og indføres i RDA. Som følge af indførelsen af RDA i USA er hele strukturen i MARC 21's funktionskoder blevet ændret. DBC arbejder på et forslag, der vil bringe de danske koder i overensstemmelse med MARC 21. Derfor bør opgaven på BIRs handlingsplan vedr. udbredelse og anvendelse af funktionskoder afvente dette arbejde.

DK5-redaktionsgruppen har aflagt status for 2013. Bibliografisk råd havde ingen kommentarer og tager den til efterretning.

Forretningsudvalget har vedtaget en række formatopdateringer siden sidste møde i rådet, og vedlagt en samlet liste som bilag til dagsordenen. Leif Andresen bemærkede i forbindelse med felt 027, at man skal være opmærksom på at justere *Praksisregler for søgeveje*.

## **7. Handlingsplan**

Under til de forskelligartede aftaler vedrørende rettigheder for genbrug af MARC-poster, efterlyste Dorete Larsen retningslinjer for hvilke data man frit kan stille til rådighed for tredje mand. Punktet indskrives i handlingsplanen under Opgaver til igangsættelse. Derudover behandles punktet på næstkommende møde i Bibliografisk råd primo 2014.

- Dorete Larsen formulerer et diskussionsoplæg, som sendes til Forretningsudvalget forud for mødet (Sekretariatet har sidenhen modtaget oplægget og har udsendt det til FU)

Mødet besluttede, at handlingsplanen kun skal omfatte sager, som BIR har besluttet at behandle eller hvor BIR har initiativet til at tage sagen op.

Opdateret handlingsplan er vedlagt som bilag til referatet.

## **8. Eventuelt**

Der var intet til dette punkt.

# Handlingsplan for Bibliografisk råd 2013 – 2014

| Igangværende opgaver                                                                                                    |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Emne                                                                                                                    | Handling                                                                           | Priorite-<br>ring | Status                                                                                                                 | Tidsplan      |
| RDA                                                                                                                     | Dansk analyse og høring.<br><br>Temadag 2014                                       | Høj               | Musikanalyse igangsættes<br><br>FU udarbejder første udkast til beslutningsnotat, som behandles på BIR-møde primo 2014 | 2013/<br>2014 |
| National strategi for autoritetsdata, tilretning af hjælpepostformatet og translitterationsstandarder                   | Udføres af BIR-FU og DBC, KB og SB                                                 | Høj               |                                                                                                                        | 2014          |
| Opgaver til igangsættelse                                                                                               |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| Emne                                                                                                                    | Handling                                                                           | Priorite-<br>ring | Status                                                                                                                 | Tidsplan      |
| Udbredelse og anvendelse af funktionskoder                                                                              | Forslag til hvordan funktionskoderne anvendes ift. søgning og implikationer heraf. | Høj               | Afventer ændringer i RDA og MARC 21                                                                                    | 2014          |
| Fuld overgang til UNICODE                                                                                               |                                                                                    | Mellem            |                                                                                                                        | 2013          |
| Væsentlige manglende analyser i forhold til RDA:                                                                        |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| - <i>Analyse af musikområdet</i>                                                                                        |                                                                                    |                   |                                                                                                                        | 2013          |
| - <i>Danske opstillingselementer</i>                                                                                    |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| - <i>Samspil mellem nye og gamle poster</i>                                                                             |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| - <i>Kartografier</i>                                                                                                   |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| - <i>Afhængige værker</i>                                                                                               |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| - <i>Periodica</i>                                                                                                      |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |
| Implementering af formatarbejdsgruppens ændringsforslag til danMARC2 og opdatering af <i>Praksisregler for søgeveje</i> |                                                                                    |                   | FU udarbejder implementeringsplan                                                                                      | 2013          |
|                                                                                                                         |                                                                                    |                   |                                                                                                                        |               |

|           |                                                                  |  |                                           |  |
|-----------|------------------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------|--|
| Open Data | Under hvilke betingelser kan vi gøre data frie ift. tredje part? |  | Behandles på kommende BIR-møde primo 2014 |  |
|-----------|------------------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------|--|

## Løbende opgaver

| Emne                                                                        | Handling                                                                                                | Prioritering | Status                                                                                    | Tidsplan                |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Årlig status vedr. tillægsaftale 3 - netressourcer og Nationalbibliografien | DBC indgiver årlig status til drøftelse i BIR                                                           |              |                                                                                           | Næste status primo 2014 |
| Format- og regelvedligehold og -opdatering                                  | Løbende sagsbehandling og indstilling fra Forretningsudvalget                                           | Høj          | Restancer er tjekket og implementeret juni 2011                                           |                         |
| Linked Data                                                                 | Løbende orientering om den nationale og internationale udvikling<br><br>Løbende orientering om BIBFRAME | Mellem       |                                                                                           |                         |
| Lande- og sprogkoder                                                        |                                                                                                         | Mellem/høj   | Der er aftalt proces for vedligeholdelse af bilag C og D i danMARC2 i Forretningsudvalget |                         |

## Opgaver sat i bero

| Emne                                                        | Handling                            | Prioritering | Status                                 | Tidsplan |
|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--------------|----------------------------------------|----------|
| Katalogiseringsregler og danMARC2. Udvikling i forhold til: |                                     |              |                                        |          |
| - ISBD Consolidated                                         |                                     | Mellem       | Afventer behandling af RDA             |          |
| Opdatering af <i>Ordning af registre i onlinekataloger</i>  | Udføres af sorteringsarbejdsgruppen |              | Afventer udvikling inden for b.la. RDA |          |